

**Západočeská univerzita v Plzni**  
**Ústav umění a designu**

**Bakalářská práce**

**NÁVRH SOUBORU PLAKÁTŮ  
NA TÉMA LIDOVÁ SLOVESNOST**

**Veronika Homolová**

**Plzeň 2013**

**Západočeská univerzita v Plzni  
Ústav umění a designu**

**Oddělení výtvarného umění  
Studijní program Výtvarná umění  
Studijní obor Ilustrace a grafika – specializace Grafický design**

**Bakalářská práce**

**NÁVRH SOUBORU PLAKÁTŮ  
NA TÉMA LIDOVÁ SLOVESNOST**

**Veronika Homolová**

**Vedoucí práce: Doc. akad. mal. František Steker  
Oddělení výtvarného umění  
Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni**

**Plzeň 2013**

## ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Veronika HOMOLOVÁ**  
Osobní číslo: **U10B0066P**  
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**  
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Grafický design**  
Název tématu: **Návrh souboru plakátů**  
Zadávací katedra: **Oddělení výtvarného umění**

### Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Minimální rozsah prací:

Počet: 5 plakátů

Formát: B1

Popis realizace: Vypracování návrhu plakátů libovolnou výtvarnou technikou a zpracování podkladu pro polygrafickou produkci.

Výstup: Minimálně 5 plakátů formátu B1 zhotovených libovolnou tiskovou technikou na téma Lidová slovesnost.

Průběžné plnění úkolů dle pokynů vedoucího práce (a příp. konzultanta, je-li stanoven) a pravidelné konzultace do termínu odevzdání práce 1x týdně v rámci semináře ke kvalifikační práci.

Postup realizace:

1) listopad Teoretická část práce: (bod 1. - 3. - uvědomit si, kdo jsem, odkud přicházím, kam směřuji - dříve, nežli začnu pracovat). Z toho vyplývá výběr tématu a cíl práce.

Praktická práce - sběr materiálů a průběžné intenzivní studium zdrojů.

2) prosinec Předložení řady skic a variant řešení.

3) leden Varianty pracovní verze, volba nejvhodnější varianty, průběžná práce na praktické části závěrečné práce.

4) únor Předložení adekvátně rozpracované praktické části závěrečné práce, předložení rozpracované teoretické části závěrečné práce v souladu s doporučenou osnovou a dle pokynů konzultanta teoretické části práce.

5) březen Realizace výsledného projektu, předložení pracovní verze kompletní teoretické práce.

6) duben Finalizace a odevzdání:

(finalizace projektu, dokončení teoretické i praktické části práce, příprava prezentace, odevzdání obou částí práce pro udělení zápočtu).

Obhajoba:

červen obhajoba + prezentace kvalifikační práce na CD/DVD (v podobě pro tisk)

Rozsah grafických prací: **vyplyne ze zpracování BP**  
Rozsah pracovní zprávy: **min. 10 normostran textu**  
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**  
Seznam odborné literatury:

**BERAN, Vladimír.** *Typografický manuál.* Náchod: Agentura a nakladatelství Manuál, 1994. ISBN 80-901824-0-2.

**KOLESÁR, Zdeno.** *Kapitoly z dějin designu.* Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová, 2004. ISBN 80-86863-03-4.

**KOČIČKA, Pavel; BLAŽEK, Filip.** *Praktická typografie.* Praha: Computer Press, 2000. ISBN 80-7226-385-4.

**BENEŠ, Bohuslav.** *Česká lidová slovesnost.* Praha: Odeon, 1990. ISBN 80-207-0181-8.

**Průběžné sledování odborného časopisu Font.**

**Aktuální literatura doporučená vyučujícím v průběhu vypracovávání práce.**

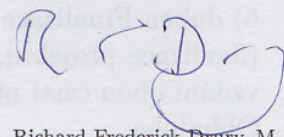
Vedoucí bakalářské práce: **Doc. akad. mal. František Steker**  
Oddělení designu

Datum zadání bakalářské práce: **30. září 2012**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2013**

Doc. akad. mal. Josef Mištera  
ředitel



  
Richard Frederick Drury, M.A.  
vedoucí oddělení

V Plzni dne 22. října 2012

**Prohlašuji, že jsem vypracovala práci samostatně a použila jsem pouze uvedeníh pramenů a literatury.**

**Plzeň 30. 4. 2013**

.....

**Podpis autora**

## Obsah

1. ÚVOD.....	1
1.1. téma a důvod jeho volby.....	1
1.2. cíl práce.....	1
2. STAŤ.....	2
2.1. proces přípravy – rešerše.....	2
2.2. proces tvorby.....	3
2.2.1. první fáze – skici.....	3
2.2.2. druhá fáze.....	3
2.2.3. třetí fáze.....	5
2.3. technologická specifika.....	6
2.4. popis plakátů.....	6
2.4.1. popisy jednotlivých plakátů.....	6
2.5. dílo v kontextu daného oboru.....	9
3. ZÁVĚR.....	10
3.1. seznam použitých zdrojů.....	11
a) knižní a periodická literatura.....	11
b) internetové zdroje.....	11
3.2. resumé (Aj).....	12
3.3. seznam příloh.....	13
3.3.1. rešerše a skici.....	13
3.3.2. vlastní bakalářská práce.....	13
4. OBRAZOVÁ ČÁST.....	14
4.1. rešerše a skici.....	14
4.2. vlastní bakalářská práce.....	22

## 1. ÚVOD

### 1.1. téma a důvod jeho volby

Mám ráda scénu z francouzského filmu Amélie z Montmartru, kde jedna postava zkouší druhou ze znalosti přísloví. Řekne mu vždy jeho začátek a čeká, zda-li dotyčný větu dokončí. Například: *jedna vlaštovka...jaro nedělá, srdce zlomené...láskou soužené, kutna...nedělá mnicha*, pokud se to tázanému podaří, prokáže tak, že „je dobrý člověk“. Moje oblíbená postava tak pomocí přísloví, rozpoznává charakterové kvality lidí.

Myslím si, že lidé dnes rčení a přísloví používají úplně automaticky, aniž by se zamysleli, co vlastně slovní spojení znamenají nebo jaký je jejich původ. Jak například vznikla fráze *je to na jedno brdo*, která se používá jako označení pro to, že je vše stejné? Výraz *brdo* se používal pro označení hřebenu tkalcovského stavu. *Dělat něco na jedno brdo* tedy původně znamenalo tkát stejným způsobem.

Český jazyk mě fascinuje. Především jeho lidová, nespisovná odnož. Ráda si hraji se slovy, s jejich spojeními. Vymýšlím si nová slova, stará různě překrucuji nebo zkoumám jejich význam a původ. Z tohoto důvodu jsem si lidovou slovesnost zvolila jako téma své bakalářské práce.

### 1.2. cíl práce

Tuto svojí radost ze slov jsem chtěla obrazně zaznamenat. Zajímalo mě, jak vyzní výtvarné pojetí slovních spojení. Kladla jsem si otázku, zda obraz dokáže postihnout to, co je vyjádřeno slovy. Ve své práci chci rozehrát hru s divákem. Chci, aby si člověk, který uvidí můj plakát, zpětně uvědomil, že tato rčení používá. Myslím si, že když se lidem vizuálně zhmotní to, co automaticky říkají, začnou nad tím mnohem víc přemýšlet.

## 2. STAĚ

### 2.1. proces přípravy – rešerše

Nejprve jsem si chtěla ujasnit, co přesně se rozumí pod pojmem lidová slovesnost. Tedy, lidová slovesnost zahrnuje projevy, které vznikají spontánně, nejsou písemně fixovány a tradují se zejména v ústním podání. A také jsem potřebovala postihnout jednotlivé pojmy, které se k tomuto tématu váží:

Přísloví je ustálený výrok, který vyjadřuje, zpravidla obrazně, obecně platné zkušenosti a to nejčastěji formou rýmu. Například: *Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá; kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá; komu se nelení tomu se zelení.*

Rčení je útvarem podobným přísloví, ale v několika drobných ohledech se od něj liší. Smyslem přísloví je morálně ponaučit, rčení to dělá také, ale více zábavným způsobem, což oživuje jazykový projev. Dalším rozdílem je, že přísloví tvoří celou větu, která nelze přeformulovat, skloňovat a časovat, kdežto rčení může být součástí vět a je gramaticky ohebné. Specifickým typem rčení je přirovnání (*lítá jako hadr na holi*).

Po tomto poznání jsem zjistila, že budu pravděpodobně víc pracovat s rčeními. Poté jsem „v terénu“ podnikla rozsáhlou rešerši. Dotazovala jsem se přátel a známých na to, která úsloví používají, nebo znají. Lidé mého věku mi často říkali, že sami rčení nepoužívají, ale znají je od prarodičů. Myslím si, že si užívání různých frází ani sami neuvědomovali. Tento průzkum byl velmi zajímavý. Některá známá rčení se opakovala (*osina v zadku, je to na baterky, snědl Šalamounovo houno*), na jiná jsem zapomněla (*mastnej jak papír od tlačenky*) a některá si podle mě někdo úplně vymyslel (*mohl by si tě pověsit na klíče*). Po sečtení všech použitelných rčení jsem se dostala k pěknému číslu padesáti dvou frází.

Dalším krokem byla selekce. Hledala jsem rčení, která by se podle mě dala nejlépe vyjádřit obrazem. Skončila jsem na deseti: *chytřej jako rádio, píše jako prase levou zadní, někdo s někým zametá, být v rejži, vařit z vody, lítat jako hadr na holi, čumí jako chleba z batohu, sedne jako prdel na hrnec, bleje jako pumpa, sladký jako cecek.*



Následující hledání se týkalo výtvarného projevu. Věděla jsem, že chci přesně, až polopaticky, zobrazit to, co rčení říká, spíš než to, co má metaforicky vyjádřit. Pokud tedy rčení zní: *píše jako prase levou zadní*, chci mít na plakátu vyobrazené prase, které drží v levé zadní noze tužku. Výtvarně jsem to celé chtěla uchopit kresebně. Lineární kresba je mi hodně blízká a mám s ní již jisté zkušenosti. Inspirací mi zpočátku byl Josef Lada, protože co je u nás dnes lidovější než Ladovy kresby?! Po konzultaci jsem se ale zaměřila spíš na karikaturisty. Nejvíc mě oslovili Jiří Slíva a Tomi Ungerer.

## 2.2. proces tvorby

### 2.2.1. první fáze – skici

V první fázi skic jsem začala pracovat s výše uvedenými deseti rčeními. Během procesu tvorby jsem však většinu z nich shledala méně vyhovujícími a nahradila je novými, vhodnějšími. Jako příklad můžu uvést *sedne jako prdel na hrnec*, kde jsem vyobrazila člověka sedícího nahým pozadím na hrnci. To však bylo až moc doslovné. Nebo *čumí jako chleba z batohu*, kde jsem nakreslila batoh a z něj vyčuhující chleba, což bylo zase málo výmluvné. Hledala jsem proto další způsoby vyobrazení či jiná rčení, která by vyjadřovala jak rčení samotné po jeho popisné, určitým způsobem lze říci povrchní, stránce, tak i naznačovala jeho význam.

Z původní desítky frází jsem nakonec použila pouze dvě: *sladký jako cecek a být v rejži*.

### 2.2.2. druhá fáze

Ve druhé fázi jsem už začala kresby dělat načisto, tedy s obrysovou černou linií. Začala jsem se rčeními *sladký jako cecek*, *píše jako prase levou zadní* a *čumí jako sůva z nudlí*, které jsem vyměnila za významem stejné *čumí jako chleba z batohu*.

Už během skicování jsem si ujasňovala barevné provedení. Chtěla jsem pracovat vždy pouze s jednou barvou v pozadí, která by občas prostoupila do figury, plus černá a bílá. Později jsem ale přidala ještě jednu barvu pro větší vizuální atraktivitu. Barevnost každého plakátu vždy souvisí s vyjadřovaným rčením (*sladký jako cecek* – sladká, mateřská růžová jako základ a akcentová červená na jazyku). O jednotlivých realizacích a barevných volbách se rozepisují v kapitolách u každého plakátu (viz. str.6).

Po vytvoření tří výše uvedených rčení jsem postupně přidala *na to vem jed a jako slon v porcelánu*. Nakonec jsem pak nakreslila *to jsem z toho jelen*. *Jsem v rejži* jsem chronologicky dodělala jako poslední, přestože ve skicách jsem ho vytvořila jako první. Je to taky jediný výjev, který zůstal od prvotní skici nezměněný. Posledním krokem, který jsem pak u všech motivů provedla bylo jejich zjednodušení. Můj styl kresby se, dalo by se říct, vyznačuje určitou složitostí. Napojení a členění linek používám hojně, až dekorativně. Proto jsem se u všech figur snažila vypustit vše přebytečné, aby se staly snadněji srozumitelnými a čitelnými, například pro diváka projíždějícího autobusem.

Poměrně náročným úkolem pro mě bylo sjednotit text a obraz. Uvažovala jsem jak a kam text umístit. Podstatou všech plakátů je, že obraz sám promlouvá svým významem, proto by teoreticky text neměl být vůbec potřeba. Na druhou stranu, jsem tam jednotlivé fráze určitě chtěla dát. Důležité ale bylo, aby text neubíral pozornost. Divák by měl jako první vnímat vizuální stránku a měl by mít čas pohrát si se svou představivostí, nechtěla jsem, aby byl hned na první pohled konfrontován se slovním významem. Proto je text v menším měřítku.

Co se fontu týče, jako první jsem zvolila velice robusní plakátovací Impact, ten se ale, právě pro svou určitou těžkopádnost, ukázal být pro můj záměr nevyhovující. Dalším krokem byla zkouška ručně psaného písma, jako příklad za všechny mohu uvést font Bibloni. Tento krok se však také neukázal jako vhodný. Použitím písma netypického pro plakát přestal tento jako plakát působit. Obraz zároveň s psaným textem působil najednou až příliš prostě, jako stránka vytržená z čítanky pro děti. Nakonec jsem za nejvhodnější uznala font Dyna grotesk. Dyna grotesk je lineární bezserifové statické písmo.

Do této klasifikační skupiny fontů spadají grotesky 19. století a jejich moderní modifikace. „Východiskem pro tato písma bylo statické schéma klasické antikvy. Charakteristické znaky kresby: osa stínu je důsledně svislá, střední výška je zvětšená, šířková proporce je stejná.“<sup>1</sup> V této kategorii rozlišujeme Lineární bezserifové statické písmo – grotesk (šikmé zakončení otevřených tahů minusek a, c, e, s), což je právě Dyna grotesk a lineární bezserifové statické písmo – neogrotesk (vodorovné zakončení otevřených tahů minusek), což je například Univers. Dyna grotesk mi přijde jako zajímavý font a pro můj záměr naprosto ideální. Na texty jsem použila verzálky, které jsou sice na rozdíl od mínusek hůř čitelné, ale to se mi právě hodilo. Verzálky, tenké a úzké tahy fontu, menší velikost a bílou barva písma jsem tedy shledala jako ideální kombinaci pro můj záměr, tedy pro nápis, který je oproti dominantní figuře nenápadný a pouze doplňuje již tak zřejmé sdělení.

### 2.2.3. třetí fáze

Jak už jsem uvedla výše ve třetí finální fázi jsem se rozhodla pro přidání druhé barvy k původní základní. Tuto barvu jsem použila jako akcent vložený do figur, jen u *jelena* jsem ji vložila do pozadí. Druhá barva mi sloužila jako nástroj ke zvýšení prostorovosti obrazu a také pro větší atraktivitu.

Poslední změnou, kterou jsem na poslední chvíli provedla, byla výměna rčení *píše jako prase levou zadní za házet perly sviním*. Zjistila jsem totiž, že mi *píše jako prase levou zadní* nedává smysl. Znamám rčení *píše jako prase*, které znamená, že někdo píše nehezky a znám rčení, že někdo něco *udělal levou zadní*, tedy, že něco snadno udělal, ale dohromady mi přišlo nesmyslné. Přestože mi tento názor byl později vyvrácen upustila jsem od něj. Pak už následovaly jen drobné konečné úpravy, jako například posunutí textu tak, aby na plakátu lépe „seděl“.

---

1 BLAŽEJ, Bohuslav. Grafická úprava tiskovin. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990, s. 38. ISBN 80-04-23201-9.

## 2.3. technologická specifiky

Motivy na plakáty jsem nejprve nakreslila v ruce. Kresbu jsem vyhotovila tenkým fixem pouze v černé lince. Hotové obrázky jsem naskenovala a v programu Adobe Illustrator převedla do vektorové grafiky. V Illustratoru jsem pak zpracovávala celou obrazovou část plakátů. Přidávala jsem barvy a prováděla různé úpravy, jako například odstraňování černé obrysové linie v některých částech výjevů. Nakonec jsem postupně všechny motivy zvětšila do daného formátu B1 (700x1000 mm). Texty jsem pak k obrazové části přidávala v Adobe InDesignu. Jako technologii pro výstup jsem zvolila digitální tisk.

## 2.4. popis plakátů

Přestože jednotlivé plakáty vznikaly postupně v různých časových údobích, stále jsem sledovala, jak budou působit dohromady, hlídala jsem kompaktnost celku. Díky použitým rčením mi vlastně uvnitř celé série vznikly dvě skupiny plakátů, a sice „zvířecí“ (sůva, slon, prase a jelen) a „lidská“ (cecek, jed a rejže). Plakát s jelenem je vlastně takové pojítko mezi oběma skupinami, protože v sobě má jak zvířecí, tak i lidské vyobrazení. Jednotícím prvkem celé série je použití textu, již výše zmiňovaný font Dyna grotesk a umístění nápisu do jedné řádky. Původně jsem se snažila text dělit, ale plynulá řádka se ukázala jako ideální řešení. Rčení se tak plynule čte a linie textu zároveň vyvažuje neforemný objem figur.

### 2.4.1. popisy jednotlivých plakátů

*Sladký jako cecek* – rčení, které se hojně používá v situaci, je-li něco opravdu sladké, až přeslazené. Pro spojení sladkosti a mateřského symbolu, ňadra, jsem jeho konkrétní fyzickou část – bradavku umístila na lízátko, které je v kresbě zřetelným mateřským prsem na špejli. Aby celek nepůsobil příliš

konkrétně a návodně, naznačila jsem obličej v maximální možné zkratce – pouze lízající jazyk a ústa; a ruku držící špejli. Použitá barevnost je nasnadě, „mateřská“ růžová a jakási „marcipánová sladká“ se zde dokonale snoubí. Červený akcent v jazyku poutá pozornost k důležité části výjevu.

*Čumí jako sůva z nudlí* – rčení, které je významově shodné s *kouká jako tele na nový vrata, jako vyvoraná myš, nebo jako chleba z batohu*. Ač se sova používá spíše jako symbol moudrosti nebo nočního života, v tomto slovním spojení jde spíše o přirovnání vizuálního charakteru – velké, vyvalené oči. Toto úsloví se používá, pokud se někdo tváří udiveně, přihloupě nebo nechápavě. Sůvu jsem vyobrazila vykukující z talíře plného nudlí. Nedivím se, že se tváří překvapeně, všechny, včetně jí, nejspíš napadne stejná otázka, jak se tam, proboha, dostala? U tohoto plakátu jsem pociťovala značnou potíž se stylizací. Nudle již více stylizovat nešly, ale sova ano. Nechtěla jsem ji však nechat úplně holou. Částečně jsem kresbu zjednodušila, ale domnívám se, že zde prokreslení není na škodu. Krátká soví pířka a dlouhé nudle vedle sebe v liniích vytvářejí kontrast materiálu, který oko nemate, ba naopak podpořen barvou divákovu pozornost přivábí.

*Jako slon v porcelánu* – původně jsem pracovala s celou postavou slona, kolem které se válel rozbitý hrneček, který byl ve stejné velikosti jako slon. Tím jsem chtěla zdůraznit předložku *v* v této frázi. Představovala jsem si doslovně slona uvnitř nějakého porcelánu, jenže slon je tak silný a porcelán zase křehký, takže slon nakonec hrnek, uvnitř kterého se nachází, rozbije. Ve výsledku jsem ale nakonec zvolila zkratku, pouze chobot a sloní nohy šlapající v roztříštěném porcelánu. Fragment slona umístěný do horní části formátu působí dramaticky a slon tak působí neohrabaně. Vyjadřuje to tedy mnohem přesněji význam rčení. *Být jako slon v porcelánu* je označení pro společensky neobratného či fyzicky objemného člověka, hromotluka.

*Na to vem jed* – úsloví, které vyjadřuje naprostou jistotu, stejně jako významově příbuzné *černé na bílém* nebo *je to na beton*. Já jsem toto rčení pojala jako stvrzení slibu. Proto jsem zobrazila gesto pro tuto situaci typické, tedy podání rukou. Zároveň si zde hraji i s lehce ironickým vyzněním takzvané „gentlemanské dohody“, která nebude-li splněna, může mít i smrtelné následky. Proto jsem mezi zaklesnuté ruce zasadila lahvičku

s jedem. Barevnou volbou byly oranžová a žlutá, které se v kombinaci s černou běžně používají jako výstražné barvy.

*To jsem z toho jelen* – význam tohoto rčení je jasný. Znamená, že jsem z něčeho zmatený nebo že něco nechápu. Na co jsem ale nemohla přijít byl vznik tohoto úsloví. Jak by král lesa mohl být přirovnáván ke zmatenému člověku? Jediné pro mě logické vysvětlení bylo, že zde jde o prvek nevěry. Člověku, který je podveden se říká „paroháč“. Proto podle mého názoru tedy načapal muž svou ženu s jiným, uvědomil si, že teď je z něho paroháč a jak této situaci nemohl uvěřit, řekl: „To jsem z toho jelen.“ Můj názor na původ této fráze, ale asi není historicky relevantní. Podle dohledaných informací je teorií o vzniku víc, mně se líbily dvě, které jsem objevila na internetových stránkách časopisu *Naše řeč*, z které zde cituji nejprve vysvětlení pana Helbicha: „Na vojně počátkem války jsem toto rčení okolo sebe slýchal od českých vojáků, kteří se názvem »jelen« posmívali vojákům maďarským. Ptal jsem se po původu této přezdívky a zvěděl jsem, že jelen znamená po maďarsku »zde« a že se tak maďarští vojáci hlásí při vyvolávání jmen. Proto se jim přezdívalo »jeleni«. Poněvadž pak naši hoši hleděli na Maďary vůbec spatra, nabylo u nich slovo jelen významu člověka méně bystrého, nechápavého, vrtáka. Tak mi původ rčení »jsem z toho jelen« vysvětlili roku 1914 naši vojáci.“ Druhý výklad ukazoval k tomu, že rčení »jsem z toho jelen« je vlastně obraz jelena zahnaného štvoucími lovci a psy do situace tak zoufalé, že neví jak dál. Představa uštvaného a zmateného jelena je tak působivá, že se mohla stát základem přirovnání »jsem z toho jelen« (t. j. jsem z toho zmaten jako uštvaný jelen).“<sup>2</sup>

U vytváření motivu pro tento plakát jsem se držela významu, že někdo něco nechápe. Zobrazila jsem lidskou postavu škrábající se na hlavě, typické gesto pro nechápavost. Místo lidské hlavy jsem však do trupu zasadila hlavu jelena. Rčení se vztahuje k mysli, proto jsem linii textu umístila nahoru. Barva pozadí byla původně hnědá, tu jsem nakonec nechala jen v hlavě. Do podkladu jsem umístila zelenou, typickou pro prostředí, v němž se jelen vyskytuje. Abych však poukázala na zmatenost, schválně jsem použila pastelově zelenkavý v přírodě nepříliš typický odstín.

<sup>2</sup> *Naše řeč*, ročník 15 (1931), číslo 8 [on-line]. [cit. 2013-04-20]. Dostupné z [www: http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2370](http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2370)

*Jsem v rejži* – významově stejné rčení jako *jsem v pytlí*, označuje nepříznivou situaci, ve které se člověk nachází. Jako motiv jsem vymyslela ruce „vyčuhující“ z hromádky rýže. U tohoto výjevu jsem se hodně soustředila na nadsázku, která koresponduje s vyzněním rčení. Gesto rukou připomíná topícího se člověka. Rýže, zastupující problém, vlastně člověku přerůstá přes hlavu. Zároveň jsem chtěla poukázat na typickou lidskou vlastnost zveličovat důležitost svých problémů. Proto jsem udělala ruce tak velké, že by se do hromádky rýže celý člověk nevešel. Z barevného spektra jsem použila krémovo-běžovou v pozadí, ta má připomínat barvu rýže, a žlutá v rukou barvu kůže. S hyperbolickým vyzněním plakátu souvisí i barva použitá v textu. Jako jediný plakát z celé série má tento písmo černé, protože lidé vždy vidí svoji situaci příliš černě a navíc by bílý text ve světlé barvě pozadí příliš zanikal.

*Házet perly sviním* – rčení, které má svůj původ v bibli. V sedmé kapitole Matoušova evangelia se můžeme dočíst toto: „Nedávejte psům, co je svaté. Neházejte perly před svině, nebo je nohama zašlapou, otočí se a roztrhají vás.“<sup>3</sup> Význam je jasný, je-li pro mě něco drahé, je zbytečné dávat to někomu, kdo si toho neváží. U tohoto plakátu jsem se soustředila čistě na formální znění textu. Zobrazila jsem prase, na které shora z nápisu padají perly. Z perel se utvořil náhrdelník, který visí svini kolem krku. Prase jsem udělala klasicky růžové a do pozadí jsem umístila „bahnitou“ hnědou.

## 2.5. dílo v kontextu daného oboru

Ideový plakát je pro mě rozporuplný pojem. Každý plakát je vlastně ideový (Idea, z řeckého idea nebo eidos, znamená původně podobu, vzhled; v současné češtině nejčastěji znamená: představu, myšlenku, nápad, záměr). Na druhou stranu řekne-li se ideový plakát, okamžitě si vybavím plakáty politické, válečné a jinak propagandistické. Největší boom politického plakátu byl v době první a druhé světové války. Jeden příklad za všechny je americký agitační plakát se Strýčkem Samem s heslem: „I want you for u.s. army.“

<sup>3</sup> biblenet [on-line]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z www: <http://www.biblenet.cz/app/bible/passage?passagePath.path=matous%207,6-14>

Dalšími příklady mohou být plakáty propagující politickou ideologii. „Česká ženo, voláme tě!“ hlásal třeba plakát Komunistické strany Československa, volající po tvůrčí práci za lepší zítřek národa.

Moje ideje ale směřovaly k disciplíně, která myslím není úplně běžná. Apolitické téma lidové slovesnosti se neprobírá „na každém rohu“. Je pravda, že některé reklamní kampaně používají překroucená přísloví či si upravují rčení. Viděla jsem například na reklamě na PR agenturu použitý slogan *za pět minut dvanáct*. Nebo firma na osivo použila nespisovnou frázi *ty krávo!* kterou mladí lidé označují údiv a přetvořila jí na *ty trávo!*

Plakáty zaměřené čistě na lidovou slovesnost jsem ale ještě nenalezla.

### **3. ZÁVĚR**

Mým cílem bylo, aby mě tvůrčí proces bakalářské práce těšil. Zvolila jsem si téma, ve kterém jsem měla absolutní volnost. To pro mě bylo velice důležité. Pokud se totiž někdy budu živit jako grafický designér, v což pevně doufám, budu vlastně nástrojem přetvářejícím ideje zákazníků do vizuálně přitažlivé formy. Na vlastní práci pak nebude čas a nebo se budu chtít věnovat volné tvorbě. Proto jsem se v závěrečné práci chtěla věnovat tématu, které mě zajímá a pojmout ho po svém. Jsem ráda, že jsem mohla pracovat s kresbou. Ohledně ilustrovaných plakátů jsem byla vždy skeptická. Nedokázala jsem si vlastně vůbec představit, že bych někdy takový plakát vytvořila. Děkala jsem plakáty, vytvářela jsem kresby, ale spojit tyto dvě disciplíny dohromady pro mě bylo nemyslitelné. Lidová slovesnost proto byla naprosto ideálním tématem, kde se o to pokusit a překonat tak sama sebe a své předsudky. Myslím, že se mi povedlo dosáhnout toho, co jsem chtěla. Doufám, že má práce bude bavit nejen mě, ale i lidi, kteří jí budou sledovat.



### **3.1. seznam použitých zdrojů**

#### a) knižní a periodická literatura

1. KROUTVOR, Josef. Poselství ulice: z dějin plakátu a proměn doby. Praha: Comet, 1991.
2. BLAŽEJ, Bohuslav. Grafická úprava tiskovin. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990. ISBN 80-04-23201-9.
3. KOLESÁR, Zdeno. Kapitoly z dějin designu. Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová, 2004/2009. ISBN 978-80-86863-28-3.
4. BENEŠ, Bohuslav. Česká lidová slovesnost. Praha: Odeon, 1990. ISBN 80-207-0181-8
5. SLÍVA, Jiří. Slovník beze slov. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Novinář, 1990. ISBN 80-7077-180-1
6. UNGERER, Tomi. Katzen. Zürich: Diogenes, 1998. ISBN 3-257-02063-5

#### b) internetové zdroje

1. [http://antypa.cz/?page\\_id=182#5](http://antypa.cz/?page_id=182#5)
2. <http://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99%C3%ADslov%C3%AD>
3. <http://www.ptejteseknihovny.cz/uloziste/aba001/2007-2009/suva-z-nudli>
4. <http://www.odpovedi.cz/otazky/vite-nekdo-jak-vzniklo-rceni-hazet-perly-svinim>
5. <http://blisty.cz/art/33524.html>
6. <http://www.biblenet.cz/app/bible/passage?passagePath.path=matous%207,1-5>
7. [http://cs.wikipedia.org/wiki/Str%C3%BD%C4%8Dek\\_Sam](http://cs.wikipedia.org/wiki/Str%C3%BD%C4%8Dek_Sam)
8. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Plak%C3%A1t>
9. <http://www.google.cz>
10. <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2370>

### 3.2. resumé

In my bachelor thesis I focused on my favourite topic – folk phrases, that I have chosen for the poster design of a B1 size. The saying is an interesting topic in my everyday life. I enjoy working with words in a communication and looking for their origin. I was interested in the “visual transfer “ of sayings and creating pictures that represent the meaning.

First I aimed at the sayings that people use automatically and maybe do not realize the meaning. That is why I made a private research on the usage of phrases. At the end there were fifty two phrases in my notebook. Then I have chosen seven of them: *sweet as a nipple*, *one stares like an owl from noodles*, *to behave as an elephant in a porcelain*, *to take a poison on that*, *it makes me feel like a deer*, *I am in a rice*, *to throw pearls to pigs* – are the sayings I found the most interesting to be designed. Then I started designing posters.

The relevant drawings are made to attract the attention first that is why I decided for one-colour background of a poster. The second colour is used to underline the meaning of the saying in the particular picture (a red tongue in a pink coloured *sweet as a nipple*). I wanted the colour of a poster to be as much reflecting the meaning as possible.

Then there occurred the question if there is a text useful but I found the text important because it can make the audience sure what the picture is about. The text is not primarily recognizable to let a person have a time to look at the picture and think about its meaning first. I have chosen Dyna grotesk font. The contrast of an “emotionally made” linear drawing and non-serif static letters brings a visual harmony of the poster.

The working process was very interesting. I have realized that the possibility of choosing the topic is very important for me. I appreciate having this chance. I enjoyed the work very much.

### **3.3. seznam příloh**

#### 3.3.1. rešerše a skici

- Příloha 1** Tomi Ungerer
- Příloha 2** Jiří Slíva
- Příloha 3** prvotní skici
- Příloha 4** obrazové předlohy pro jednotlivé kresby
- Příloha 5** kresby k plakátům
- Příloha 6** ukázka některých nepoužitých návrhů

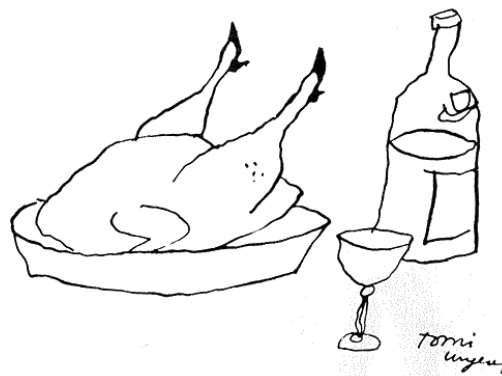
#### 3.3.2. vlastní bakalářská práce

- Příloha 7** *sladký jako cecek*
- Příloha 8** *čumí jako sůva z nudlí*
- Příloha 9** *slon v porcelánu*
- Příloha 10** *na to vem jed!*
- Příloha 11** *to jsem z toho jelen*
- Příloha 12** *jsem v rejži*
- Příloha 13** *házet perly sviním*

## 4. OBRAZOVÁ ČÁST

### 4.1. rešerše a skici

#### Příloha 1 Tomi Ungerer



## Příloha 2 Jiří Slíva

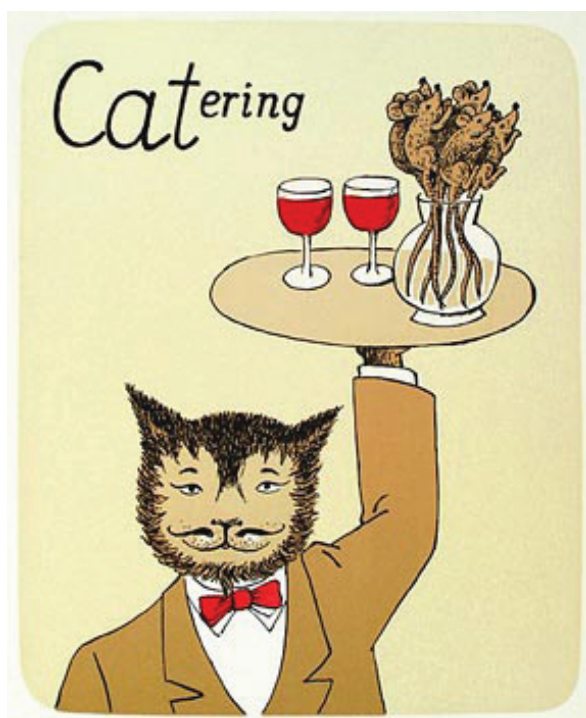


foto: [www.google.com](http://www.google.com)

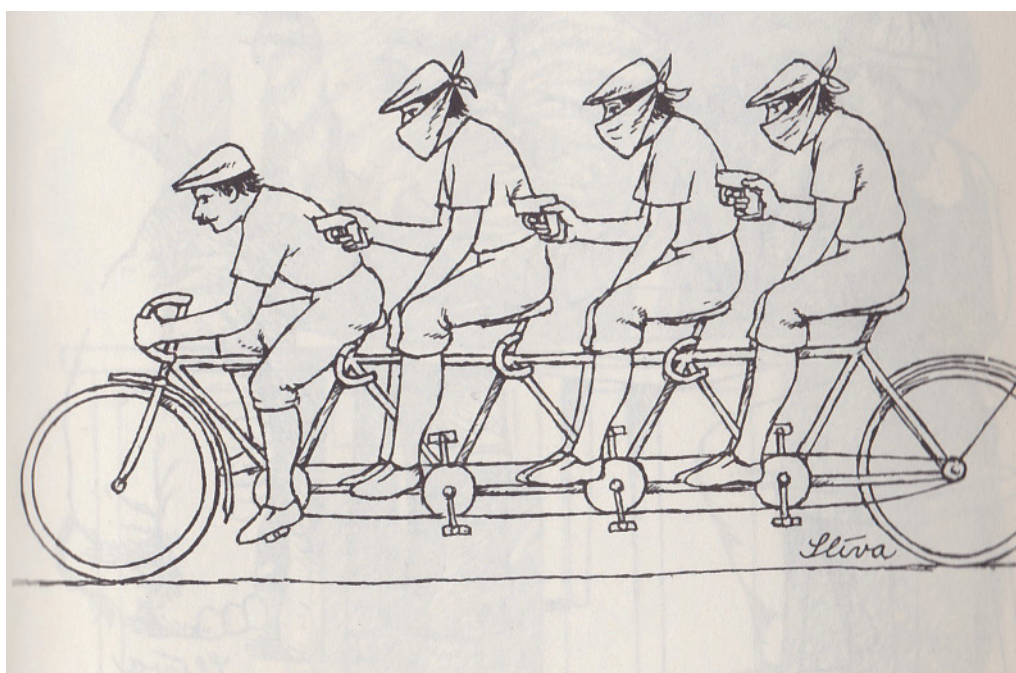


foto: SLÍVA, Jiří. Slovník beze slov. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Novinář, 1990. ISBN 80-7077-180-1

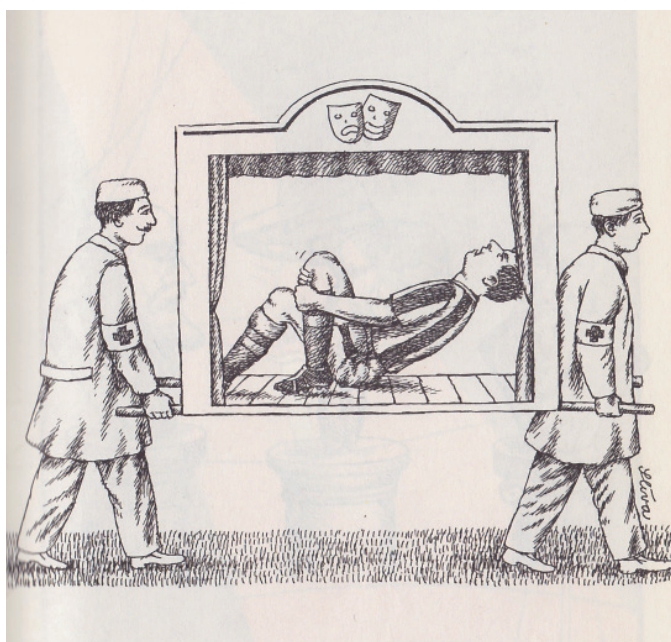
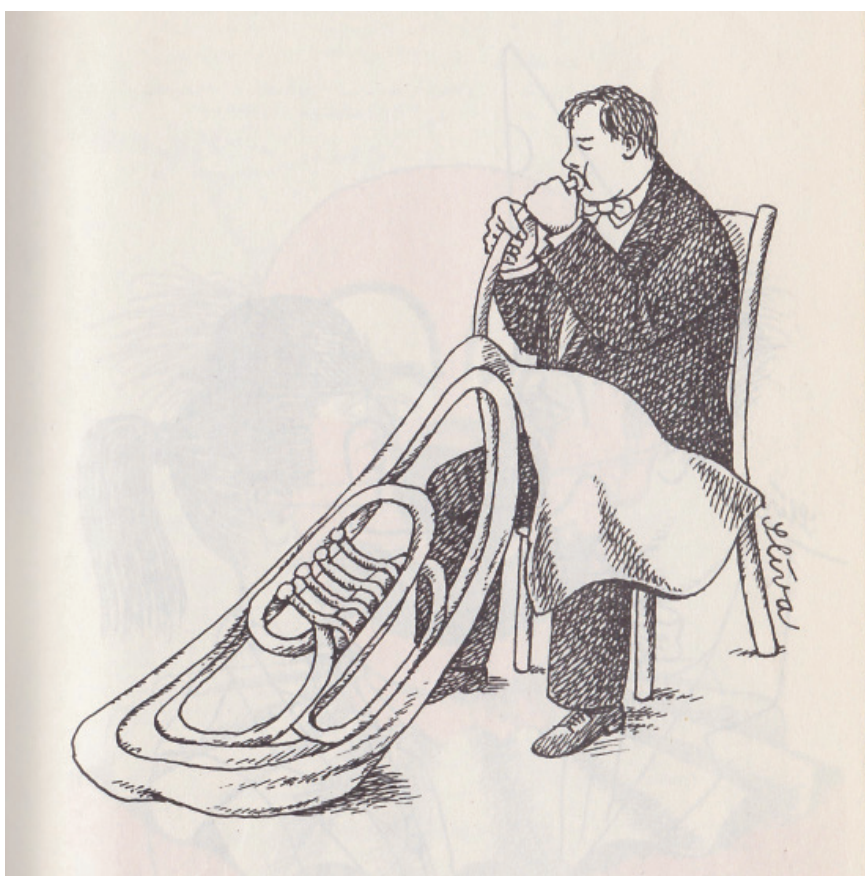
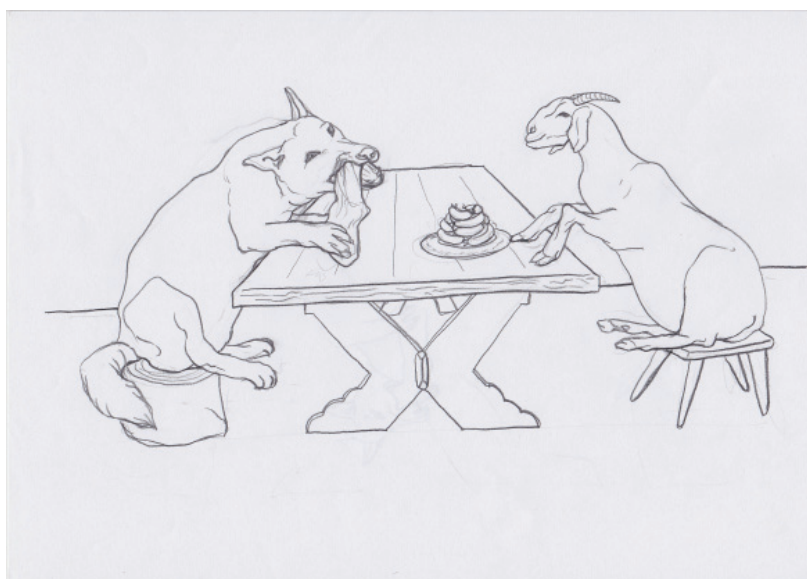


foto: SLÍVA, Jiří. Slovník beze slov. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Novinář, 1990. ISBN 80-7077-180-1

### Příloha 3 prvotní skici

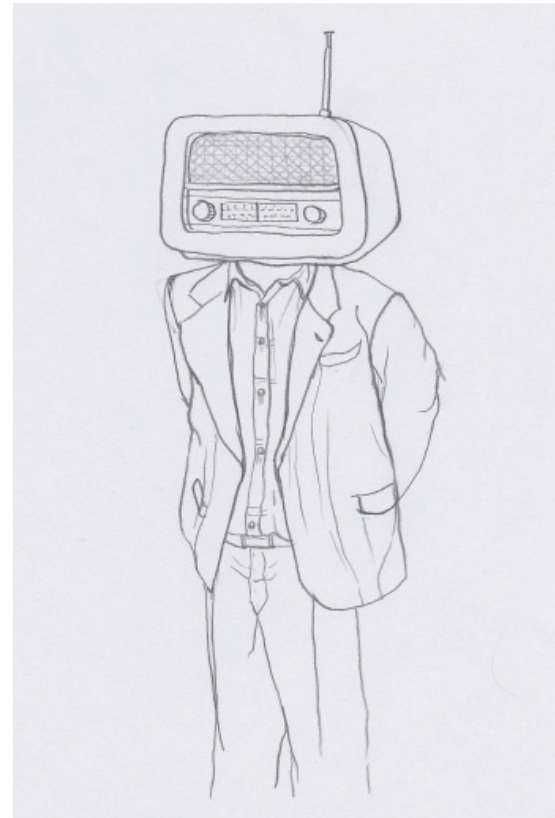
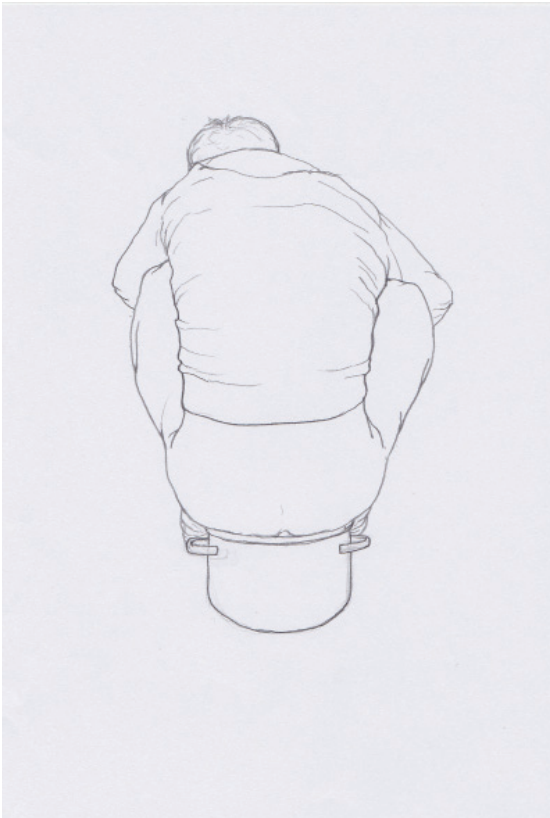
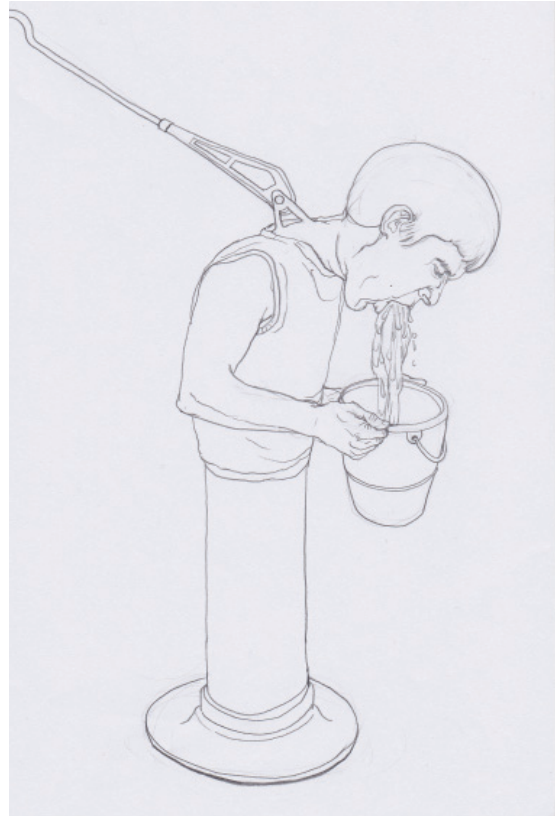


Ukázky návrhů některých rčení: *mám to na jazyku, sedne jako prdel na hniec, snědl Šalamounovo houno, sladký jako cecek, škrábe jako kocour, někdo s někým zametá, šplouchá mu na maják, čumí jako sůva z nudlí.*



*Aby se vlk nažral a koza zůstala celá.*

10  
píše  
jako  
prase  
bleje  
jako  
pumpa  
sedne  
jako  
prdel  
na  
hrnec



*Píše jako prase levou zadní, bleje jako pumpa, sedne jako prdel na hrnec, chytřej jako rádio.*



#### Příloha 4 obrazové předlohy pro jednotlivé kresby

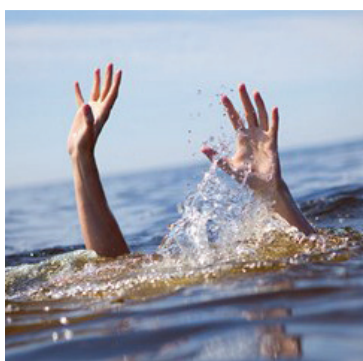
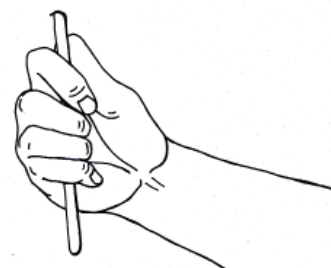
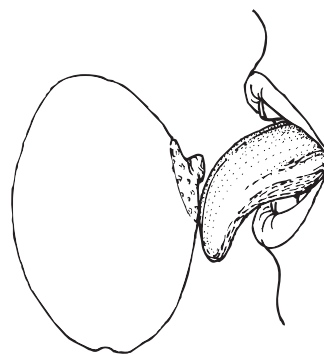
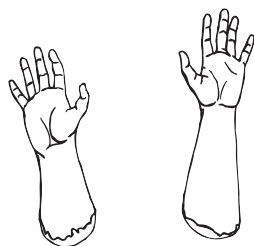
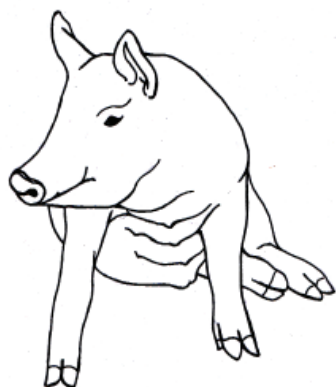
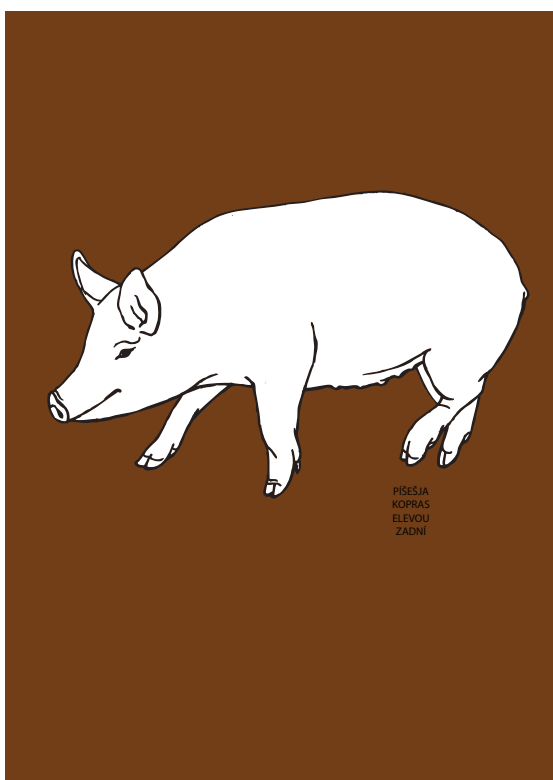
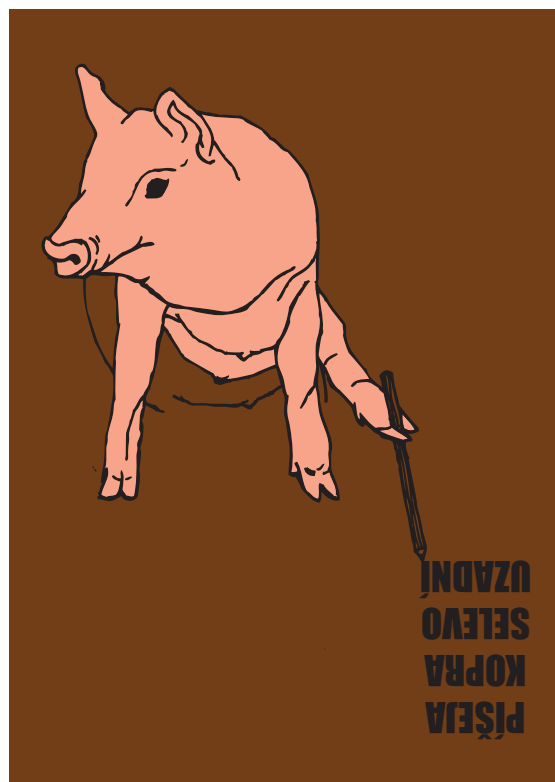


foto: <http://www.google.cz>

## Příloha 5 kresby k plakátům

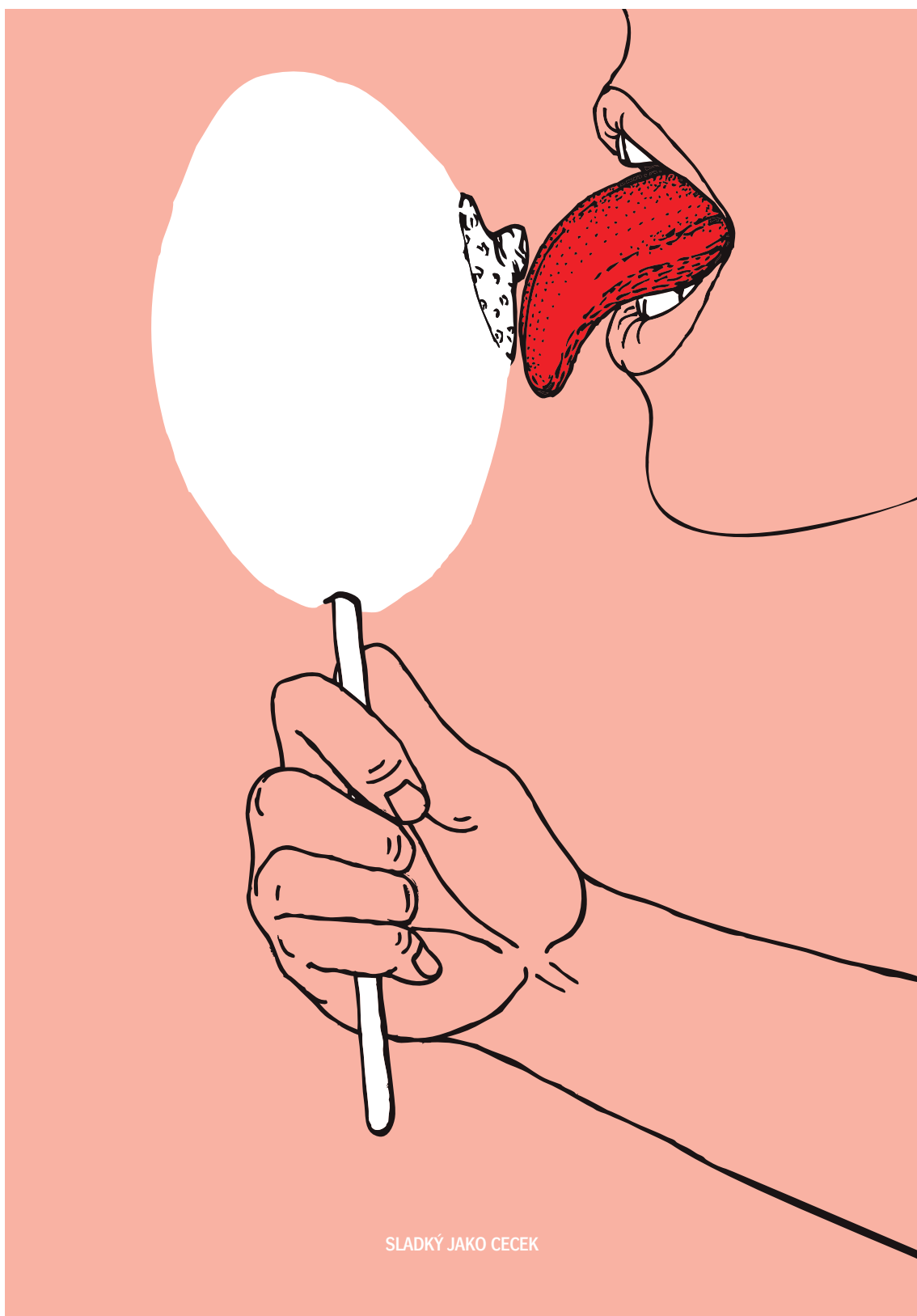


**Příloha 6** ukázka některých nepoužitých návrhů



3.3.2. vlastní bakalářská práce

**Příloha 7** *sladký jako cecek*



SLADKÝ JAKO CECEK

**Příloha 8** čumí jako sůva z nudlí



ČUMÍ JAKO SŮVA Z NUDLÍ

**Příloha 9** *slon v porcelánu*



SLON V PORCELÁNU

**Příloha 10** na to vem jed



NA TO VEM JED!

**Příloha 11** *to jsem z toho jelen*





**Příloha 12** *jsem v rejži*



**Příloha 13** *házet perly sviním*

